

STATSMINISTER WILLOCHS TALE PÅ HØYRES LANDSMØTE I OSLO,  
18. - 20. APRIL 1986

Kjære medarbeidere,

Formannen har - med den evne til å formidle glede som preger hans personlighet - allerede behandlet valgresultatet. Men også jeg må få lov til å bruke litt av Landsmøtets kostbare tid til å rette en hjertelig takk til alle Høyres tillitsvalgte og andre medarbeidere for den glød og innsats som ga resultatet.

Valget viste at det var mange nok som erkjente riktigheten av vårt nøkterne budskap: Om frigjøring av innsatsvilje og personlig ansvarsfølelse, og om reell vilje til å løse sosiale oppgaver med de midler som kan skaffes i virkelighetens verden.

Ved valget seiret realismen over villedende appeller til drømmene; det ble en seier for realismen over den ønsketenkning som paradoksalt nok ble næret av den fremgang som vi hadde utløst!

Men seieren ble knapp: Så knapp at stadige tilfeller av samarbeid mellom Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti allerede har kostet landet dyrt. Situasjonen stiller derfor enda større krav til oss enn før; krav til vår fasthet og samarbeidsvilje.

De urolige tider vi nå skal gjennom understreker behovet for å forsterke den allerede sterke innsatsen for partiet. I denne kampen har vi et makeløst aktivum: Vi opplever et samhold og en vilje til å hjelpe hverandre i og mellom partiet, stortingsgruppen og Regjeringen som ikke bare gir oss personlig glede, men som også er en kraft i arbeidet for felles sak!

----- o -----

Vi har en visjon om et samfunn der hvert enkelt menneske kan glede seg over materiell og kulturell trygghet, og frihet til skapende handling og utfoldelse. Vi ønsker gode materielle forhold for alle, først og fremst som et grunnlag for medmenneskelig sosial og kulturell aktivitet.

Men fordi vi ikke er drømmere, men vil reelle resultater, vil vi ikke late som om de økonomiske hindre ikke eksisterer. Vi har styrket landets økonomi helt vesentlig, men ingen kunne makte å styrke økonomien nok på fire-fem år til å motstå et tap av titalls milliarder i oljeinntekter uten at det får meget følbare konsekvenser.

Norge står vesentlig bedre rustet enn før vi overtok. Og gjelden til utlandet er redusert kraftig. Men etter det dramatiske fallet i oljeinntektene kan gjelden stige så raskt igjen at vi om noen år kan miste evnen til å betale våre regninger, - dersom vi ikke i tide setter tæring etter redusert næring.

Nå sier Arbeiderpartiets økonomiske talsmann at Høyre bør fratas førerkortet fordi vi har kjørt for fort. Han vil at vi skal overlate rattet til en som har sittet ved siden av og bare ropt: forttere - forttere!

Oljeprisfallet har åpnet en avgrunn foran oss. Derfor må vi bremse. Nå forstår også opposisjonen at bremsene må brukes mer, og den later som om den har ment det hele tiden. Men hvorfor har den da holdt det hemmelig så lenge? Og mens vi bremser; hvorfor prøver Arbeiderpartiet fremdeles stadig å lure foten bortpå gasspedalen, slik at vi vil velte i svingen og falle utfor stupet?

Vi må avsløre uansvarligheten og forsøkene på å høste popularitet ved store krav om høye offentlige utgifter: Vi må arbeide for å tvinge igjennom den ansvarlighet i det politiske liv som hensynet til felles fremtid og trygghet krever.

Den innsatsen vi allerede har gjort har bidratt til at ikke bare valutasituasjonen, men landets økonomi i det hele nå er i en meget bedre forfatning enn ved inngangen til 80-årene:

Vi har satset sterkt på forskning og utvikling, både over offentlige budsjetter og ved å stimulere til forskning i bedriftenes egen regi. Forskningens andel av bruttonasjonalproduktet har steget fra 1.3 prosent i 1981 til nærmere 1.6 prosent av et meget større nasjonalprodukt i 1985.

Vi har styrket kompetansen og utdanningsmulighetene for de unge. Antall elevplasser i videregående skole er økt med over 40.000, mens antallet studieplasser bare her hjemme er økt med ca. 10.000. I tillegg kommer studieplassene i utlandet.

Samtidig har vi gjennomført lettelser i beskatningen som gjør at vi i dag har Europas kanskje mest vekstvennlige bedriftsbeskatning.

Den vekstkraften som er skapt i fastlands-Norges økonomi er slett ikke dødd ut av oljeprisfallet, men den kan bli skadet hvis vi ikke er forsiktige. Steller vi oss fornuftig nå, kan vi gjøre resten av økonomien så sterk at vi kan klare oss på tross av de priskriger som herjer på oljemarkedet. Den sterke aktiviteten i næringslivet, med en rikdom av initiativ og tiltakslyst; den sterke økningen i sysselsettingen og det høye investeringsnivået - alt viser at denne muligheten er til stede.

---- o ----

De økonomiske problemene etter fallet i oljeprisene har også samlet oppmerksomhet om organisasjonene og deres rolle i inntektsdannelsen. Det er et faktum at vårt system fører til at de nominelle inntekter stiger fortere hos oss enn i andre land. Hvis vi ikke klarer å begrense

vår kostnadsstigning uten arbeidsløshet, til den lavere stigning som man har i andre land med stor arbeidsløshet, blir våre produkter for dyre, og vi får stor arbeidsløshet her også. Det vil vi ikke ha. Hittil har staten kunnet hindre skadevirkninger av utilstrekkelig konkurranseevne ved hjelp av oljepenger, men nå er ikke det mulig lenger. Altså får vi før eller siden valget mellom mindre kostnadsstigning eller arbeidsløshet.

Man kan få ry som progressiv og sosial ved å nekte at det er slik, men også alle tidens sosialistiske regjeringer har måttet erkjenne at slik er virkeligheten. Når Sveriges sosialistiske finansminister sier dette, synes norske sosialister det lyder klokt. Når norske høyrefolk sier det samme, blir de angrepet av sosialistene som folkefiender. Hvis så galt skulle skje at norske sosialister skulle overta ansvaret igjen, vil de raskt bli nødt til å si det samme selv som de ikke vil høre fra oss. Slik er sosialistisk politikk.

Efterhvert som virkningene av årets inntektsoppgjør melder seg med voksende tyngde, vil det bli bedre grobunn for en nøktern debatt om formene for inntektsdannelsen i vårt land - og om den innflytelse de fikk som fremstilte landets bæreevne som bedre enn den er; den innflytelse de fikk som bagatelliserte virkningene av det dramatiske fallet i oljeinntektene, og virkningene av at andre land har redusert sin lønnsstigning betraktelig.

Utgangspunktet for denne debatt vil nok bli de problemene som vårt system skaper, både i form av konflikter og særlig i form av svekket konkurransevne med de følger det vil få for arbeidsplassene.

Men vi bør ikke overse at det tross alt er forholdsvis lite konflikter hos oss sammenliknet med andre land. Og vi bør ikke ha illusjoner: Det er ennå ikke funnet noe annet system som ikke skaper større problemer enn forhandlinger mellom partene. Og den frie forhandlingsretten blir ikke reell uten streikerett, som igjen har sitt naturlige motstykke i rett til lock-out. Likevel: også innenfor de rammer som disse erkjennelser setter, må det være rimelig å diskutere former og fremgangsmåter som kan gi mer realistiske resultater. Og uansett formene, må man fortsette bestrebelsene for å bygge opp slike samarbeidsforhold at partene frivillig avstår fra å bruke retten til konflikt.

Jeg må også si noen få ord om den kampanje som allerede er i sving for å skape den myte at Regjeringens politikk har skapt reelle sosiale skjevheter mellom inntektstakerne, som igjen utløste de store inntektskrav.

Denne agitasjonen gjør det nødvendig å slå fast at den demping av skatteprogresjonen som vi har maktet å gjennomføre hittil, ennå ligger langt under det som vi burde gjøre, hvis vi skulle følge opp uttalelser fra Arbeiderpartiet i tidligere tider: "Den høye progresjonskatten er blitt en kreftsvulst", sa Knut Frydenlund i 1984. Mener Arbeiderpartiet at vi bare skulle konstatere en kreftsvulst, og la være å gjøre noe med den?

De huller i skattesystemet som vies stor og berettiget oppmerksomhet, er blitt gradvis mindre etter at vi overtok regjeringsansvaret. Når Arbeiderpartiet gjorde så lite med dette, viser det at problemene ikke er enkle, og at prosessen må ta tid.

De moderate lettelsene i skatt på kapital og bedrifter har, sammen med lettelsene i inntektsskatten, allerede gitt klare positive virkninger for produksjonen, og har forlengst medvirket til levestandardforbedringer for alle.

Men selv om den politiske agitasjonen som er drevet kan tilbakevises, har den motvirket arbeidet for å skape forståelse for landets reelle problemer. Det ville være mer enn synd hvis denne sosialistiske agitasjon skulle få lede frem til nye restriksjoner mot skapende tiltak, og nye og høyere skatter på innsats og kapital til produktiv virksomhet, og derved drepe veksten under dekke av at formålet er å skape likhet. Vi kan ikke være med på det, fordi det ville skade de reelle interesser og fremtidsutsikter for folk flest.

----- o -----

Norge har forutsetninger for å bli den første fullt utviklede velferdsstat i verden, der vi løser våre omsorgsoppgaver gjennom rasjonell arbeidsfordeling og i full frihet. Norge skal nå verdenstoppen både i trygghet og frihet. Vi skal vise verden at det ikke er noen motsetninger mellom disse mål, men at de er avhengige av hverandre.

I dette velferdssamfunnet skal vi ikke bare ha full frihet for den enkelte til å gå i gang med å virkeliggjøre de mål hun eller han setter seg, innenfor næringsliv, administrasjon eller kulturliv; vi vil også se at samfunnet aktivt gir den enkelte vilkår som oppmuntrer til å ta de byrder og den risiko som det betyr å prøve ut en idé.

I dette velferdssamfunnet skal vi alle møte hverandre som frie og uavhengige mennesker der hver enkelt har en verdi for andre og for samfunnet. Dels vil vi samarbeide og handle med hverandre, erlegge verdi for verdi på rasjonelt vis, og dels vil vi love å støtte hverandre i vanskelige tider, både ut fra respekt for det vi er som enkeltmennesker, og ut fra rasjonell egeninteresse. De som kan og vil skal ha anledning til og motivering til å ta sjanser selv, og alle skal ha andres hjelp å stole på når vi trenger fellesskapets støtte.

Er da ikke dette også en sosialdemokratisk visjon? Jeg hadde nær sagt: Jeg håper da det; jeg håper at dette er felles mål. Men sosialismen - selv i dens moderate avskygninger - består jo i høy grad av begrensninger i det enkelte menneskes frihet til å gjøre noe annet enn det vanlige. Derfor gir den ordene et annet innhold: Sosialistisk frihet er frihet til å gjøre som andre, og til å motta ytelser fra det offentlige. Men dette kan aldri bli nok til å skape et dynamisk frihetssamfunn. Sosialistene tror på et motsetningsforhold mellom frihet og trygghet, og begrenser handlefriheten fordi de tror at den skader tryggheten. Derefter kaller de tryggheten for frihet.



Vi konservative har ofte fremhevet mennesket som den viktigste ressurs. Nå opplever vi at dette utsagnet i stadig sterkere grad blir nedfelt i folks egen bevissthet. Noe av det viktige vi har fått til er en holdningsendring i retning av større tro på verdien av å gjøre ting selv. Vi er kommet lenger i arbeidet for at menneskene skal være tryggere og sikrere på seg selv, på sine egne muligheter, og på sine egne evner til selv å løse problemer, til selv å møte utfordringer. Derfor er det stadig flere som ser på unødig byråkrati og reguleringer som hindre for sin egen utfoldelse og sjeldnere som en beskyttelse.

Frihet, toleranse, livsglede og selvtillit er verdier på fremmarsj. Så kan man jo spørre om ikke alle partier kan underskrive på slike generelle utsagn? Jo, kanskje det. Men det er i utformingen av den praktiske politikken at partienes sanne ansikt kommer frem. Det er i stortingssalen politikerne kan utmeisle frihetsmulighetene, og der sier Arbeiderpartiet ja i prinsippet og nei i praksis. Der er Arbeiderpartiet dominert av sin paradoksale motvilje mot forandringer i tilvante forhold, og av sin nostalgiske glede over gamle reguleringer og restriksjoner.

Vårt arbeid for et åpnere samfunn er en målrettet aksjon for mer frihet på område etter område hvor Arbeiderpartiet har latt hensynet til enkeltindividet vike.

Vår tids kamp mot statlig enerett eller dominans i radio og fjernsyn er en vesentlig del av debatten om frihet for meningsdannelsen i samfunnet. Denne debatten er rammet både av Arbeiderpartiets angst for forandringer, og av dets instinktive motstand mot større frihet.

Så lenge det var mulig, var Arbeiderpartiet motstander av at noen andre enn staten i det hele tatt skulle kunne drive radio; ikke engang nærradio ville det ha utenom statsradioen. Så kom den seige motstanden mot friere finansiering av frie radiosendinger. Og vi fikk den seige motstanden mot fritt TV. Nå kjemper Arbeiderpartiet standhaftig videre mot reklame i TV, som i virkeligheten er den eneste mulighet for å skaffe penger til uavhengig riksdekkende TV i konkurranse med statens.

Som vanlig er det Høyre som må være foregangsparti og frihetsparti. Men om ti år vil ingen tro at det var mulig å argumentere for et statlig TV-monopol, like lite som det i dag er mulig å argumentere for statlige aviser.

Andre praktiske eksempler på Arbeiderpartiets reaksjonære holdning til større frihet er dets kamp mot full selvbestemmelsesrett for borettslag, dets kamp mot at forretninger får frihet til å velge åpningstider selv i samsvar med kundenes behov, og dets motstand mot reformer som skal gjøre det lettere for ansatte å bli medeiere i egen bedrift. Også på disse områder er det Høyre som må være foregangsparti og frihetsparti.

Særlig aktuelt i dag er Arbeiderpartiets kamp mot uavhengig initiativ i helsevesenet, som supplement til offentlige tiltak. Det er full enighet om at det offentlige helsevesenet må bli stadig bedre, og forbli den helt dominerende del av helheten. Men det gir ingen begrunnelse for Arbeiderpartiets krav om å ta bort den tilgang på nye ideer og metoder som en viss konkurranse mellom uavhengig privat og offentlig innsats kan skape.

Men Arbeiderpartiet har greid - delvis ved hjelp av gale tall - det kunststykke å innbille folk at private tiltak tapper folketrygden for store midler til skade for det offentlige tilbud. Fordi dette er blitt et viktig punkt i debatten, kan jeg opplyse at folketrygdens refusjoner til privat legepraksis, d.v.s. praksis uten tilknytning til det offentlige, i 1985 utgjorde 0,36 prosent av de offentlige utgiftene til helsevesenet!

Ved å ta bort denne beskjedne støtten vil Arbeiderpartiet hindre mange helsearbeideres frivillige tilleggsinnsats i fritiden. Men det vil øke behovet for leger, særlig i sentrale strøk, og derved trekke enda mer helsepersonell bort fra utkantområder. Dette vil også bli meget dyrere for det offentlige, fordi det koster meget mer å ansette flere offentlige leger enn å gi den begrensede støtten som gis til private. Arbeiderpartiets kamp mot det lille som finnes av private tiltak i helsevesenet vil med andre ord føre til økte kostnader og mindre tilbud, til direkte eller indirekte skade for alle deler av landet.

Listen over saker som er relevante i en frihetsdebatt kunne vært lenger, betydelig lenger. Jeg tror likevel at dette er tilstrekkelig til å vise hvorfor Arbeiderpartiet har et troverdighetsproblem i frihetsdebatten: Det er de som tror de selv er radikale som er mest redde for forandringer, og mest engstelige for valgfrihet, fordi valgfrihet betyr forandringer.

Høyre har engasjert seg i kampen for valgfrihet, i kampen for et enklere og mer oversiktlig samfunn, fordi vi vil redusere den enkeltes følelse av avmakt overfor byråkratiet. Vi ønsker et samfunn hvor det enkelte menneske, den enkelte bedrift, den enkelte enhet, hvert enkelt lokalsamfunn, gis større ansvar, utfordringer og muligheter.

----- o -----

Denne visjonen inneholder også et krav om reell likestilling mellom kvinner og menn: Hvert enkelt individ skal ha den størst mulige valgfrihet, og motiver til å bruke den.

Vår politikk må ta utgangspunkt i at stadig flere kvinner ønsker å utdanne seg og kvalifisere seg grundig, og i at de ikke bare ønsker, men faktisk tar del i arbeidslivet, også mens de har små barn. En viktig oppgave er derfor å legge forholdene bedre til rette, slik at det blir lettere - både for kvinner og menn - å kombinere yrkesaktivitet med viktige omsorgsfunksjoner.

Vi må få et åpnere og mer fleksibelt samfunn som gjør det lettere for kvinner og menn å samarbeide om sine felles oppgaver i hjemmet. I løpet av de siste årene har vi fått lovfestet retten til nedkortet arbeidstid og permisjonsrettigheter for bl.a. småbarnsforeldre. Det gir muligheter for en likere fordeling mellom kvinner og menn i omsorgsarbeidet. Men disse ordningene må gjøres bedre kjent og bygges videre ut. Vi har bygget ut tusenvis av barnehageplasser, men fortsatt trengs det meget flere. Vi stadfester at det skal være vårt mål å gi plass til alle barn der foreldrene ønsker det, selvom vi erkjenner at det er grenser for hvor fort vi kan gå frem.

Vi har også satset meget på å bedre barnefamilienes økonomi. Det som er gjort, er langt fra tilstrekkelig, men vi er på rett vei. Hvis vi kunne gå sammen om å prioritere barnefamiliene og våre store omsorgsoppgaver fremfor andre formål og grupper i samfunnet - ja, da ville meget være vunnet og vi kunne nå nye og viktige mål for velferdssamfunnet raskere enn vi ellers vil make.

----- o -----

Helsevesen og sosial omsorg har hatt høyeste prioritet så lenge Høyre har vært i regjeringsposisjon. Bevilgningene har vokst i raskt tempo, og vi har gjennomført reformer som vil få betydning langt inn i fremtiden. For oss er det en selvfølgelig fellesoppgave å ta vare på og hjelpe dem som er syke eller som av andre grunner ikke kan klare seg selv.

Høyre er likevel blitt kritisert for å ville satse for lite penger på helse- og sosialtjenesten. Men igjen er det vi som må påta oss ansvaret for, og ta hensyn til konsekvensene for fremtiden. Oppgavene må derfor løses på en slik måte og i et slikt tempo at det ikke overbelaster samfunnsøkonomien og derved ødelegger mulighetene for å løse enda større og viktigere oppgaver i fremtiden.

Et stadig økende antall eldre med store omsorgsbehov, og en moderne legevitenskap som etter hvert gjør det mulig å helbrede stadig flere lidelser, gjør at økonomien alltid vil sette grenser. Derfor er Høyre opptatt av å få mer helse ut av hver krone, av å målrette vår innsats bedre, og av å utløse privat og frivillig engasjement i tillegg. Og derfor vil vi ikke være med på å kreve lengre ferie og lavere pensjonsalder nå; fordi det ville gå på bekostning av de enda viktigere oppgaver i helsevesenet. Å prioritere betyr å sette noe foran noe annet - en betydning av ordet altfor mange dessverre ser ut til å ha glemt eller fortrenget.

Løsningen på mange av de utfordringer vi står overfor er neppe heller alltid mere penger. Eldrepolitikken er mer enn eldreomsorg. De fleste eldre er aktive og ressursrike mennesker og langt fra noen belastning for samfunnet. Vi må ta utgangspunkt i at også eldre mennesker vil og bør bruke sine krefter, sin erfaring og sine kunnskaper til aktivitet og utfoldelse.

Antall sykehjemsplasser er bygget betydelig ut de senere år, etter en nedgangsperiode som følge av mangelfull planlegging i Arbeiderpartiets tid. Og det har vært et nødvendig krafttak. Men nå er tiden inne til å konsentrere mer av innsatsen om den åpne omsorgen og legge forholdene til rette for økt valgfrihet og en mer meningsfylt alderdom. Vi vil derfor fortsette utbyggingen av hjemmehjelpsordningene og hjemmesykepleien, og vi vil stimulere til et mer variert boligtilbud. Et bedre boligtilbud og et bedre utbygget serviceapparat er ofte det som skal til for at svært mange eldre skal kunne klare seg selv.

----- o -----

Et av temaene for Høyres frihetskampanje er friheten til å velge sitt eget bosted. Sammen med Unge Høyres distriktskampanje ("Få Norge i gir!") avspeiler dette Høyres sterke engasjement for og den brede enighet det er om å opprettholde hovedtrekkene i vårt spredte bosettingsmønster.

Kritikken mot Regjeringens distriktpolitikk er etter mitt skjønn både uriktig og urimelig. Innsatsen for distriktene er ikke svakere, men sterkere enn før. Men de sentraliserende krefter i tiden er også blitt sterkere, delvis av grunner som tradisjonell distriktpolitikk kanskje ikke er godt nok egnet til å møte.

Det kan gjelde kulturelle og sosiologiske forhold, endringer i næringsstrukturen og kanskje ikke minst; synkende barnetall og den økte yrkesaktivitet blant kvinner.

Regjeringen har hele tiden arbeidet med disse utfordringene med alvor og realisme. Det er satt ned et eget statssekretærutvalg under ledelse av statssekretæren i Kommunal- og arbeidsdepartementet som analyserer utviklingen i distriktene og går igjennom virkemidlene i distriktspolitikken. På denne bakgrunn vil vi vurdere om det kan være hensiktsmessig å legge om noen av virkemidlene og bruke de meget store beløp som settes inn på en annen og mer effektiv måte.

----- o -----

Vi vet at den frihet vi søker hjemme er lite verdt dersom vi ikke samtidig tar vare på den grunnleggende frihet - Norges frihet og sikkerhet. Vi bygger videre på den erfaring at det er Den nord-atlantiske allianse som har gitt hele den vestlige verden - også utenfor medlemslandenes egen krets - den trygghet som både har vært forutsetningen for en fri og demokratisk styreform, og forutsetningen for en økonomisk vekst og en sosial fremgang uten historisk sidestykke.



Vi baserer vår ytre frihet på vår egen forsvarsinnsats, på samarbeidet i NATO og på en utenrikspolitikk som søker å bidra til en langsiktig demping av internasjonale motsetninger. Regjeringen har sikret forsvarsbudsjettene en årlig realvekst på 3,5 prosent, og vi har fortsatt utbyggingen av et solid norsk vernepliktsforsvar med dype røtter i befolkningen. 320.000 menn og kvinner er mobiliseringsfordelt for det tilfelle at en krise skulle oppstå. Det er en klart høyere mobiliseringsgrad enn hos våre allierte. Og vi har satt i verk en rekke tiltak som styrker vårt militære samarbeid med alliansen, og bidrar til å opprettholde en nødvendig balanse i områdene og farvannene rundt Norge.

I vår utenrikspolitikk legger vi vekt på det nære og spesielle vennsforhold vi har til våre nordiske naboland, på det stadig bredere samarbeidet med landene i Vest-Europa og Nord-Amerika, og på vårt engasjement for støtte til utviklingslandene.

NATO har to likeverdige formål - et militært forsvar på den ene side og dialog og forhandlinger på den annen. Norge tar til orde for et pragmatisk samarbeid også mellom øst og vest, og vi følger meget nøye med i den utbygging av samarbeidet som finner sted mellom landene i Vest-Europa, spesielt innen EF. I den grad dette samarbeidet viser seg å berøre sikkerhetspolitikken, vil Regjeringen også måtte vurdere mulige former for norsk medvirkning der dette er mulig og naturlig.

Det er rom for - og noen ganger behov for - kritikk mellom allierte demokratier. Tross vår avsky for den blinde og feige terrorismen, måtte vi f.eks. først advare mot, og senere ta avstand fra de midler som USA likevel har brukt for å stanse Libyas støtte til terror i andre land. Men mens vi ser det som vår plikt å si fra når det kan være av verdi, må vi samtidig bidra til at debatten innen alliansen får former som ikke unødigg svekker det samhold som er nødvendig for å oppnå resultater i forhandlinger med Øst-blokken, og som er nødvendig for å trygge bl.a. Norges frihet.

Norges rolle som olje- og gass-produsent stiller oss også overfor nye og viktige internasjonale utfordringer. Vi har god kontakt med OPEC-landene og har forklart dem hvorfor en reduksjon i vår oljeproduksjon i dagens situasjon ikke ville være rimelig - vi ville få store og sikre tap i bytte mot høyst usikre fordeler. På den annen side har vi overfor de vestlige industriland i OECD og i IEA gjort det klart at en ansvarlig internasjonal energipolitikk krever stabile priser som er høye nok til å trygge produksjonen og utviklingen av nye olje- og gassfelter innenfor den vestlige verden, og derved begrense avhengigheten av andre deler av verden. Vi kan registrere en voksende forståelse for slike synspunkter i viktige forbrukerland. For dem som måtte sveve i den villfarelse at det i høy grad er opp til

Norge å sørge for høyere oljepriser, er virkningene av streiken i Nordsjøen en slående illustrasjon av det motsatte: Selv en total stans i den norske produksjon har bare fått meget kortvarige og nå knapt synlige virkninger på oljeprisen.

----- o -----

Jeg synes det er riktig å benytte denne anledningen til også å si noen ord om det borgerlige samarbeidet og samarbeidet i Regjeringen.

Det kan nok være fristende for noen hver å rette søkelyset mot den uenighet som eksisterer mellom de tre partier; på saker der vi har ulike oppfatninger og forskjellige forslag til løsninger. Men den som er mer interessert i hovedlinjer enn stoff til overskrifter, vil finne at det ikke er dette som preger regjeringssamarbeidet. Tvert om. Sett i perspektiv er det evnen til å finne samlende løsninger og til å slutte opp om de kompromisser man har gått inn for, som kjennetegner samarbeidet mellom de tre partier.

Samarbeid betyr kompromisser og evne til både å gi og ta. Men det innebærer også at vi må anerkjenne hverandre som tre selvstendige partier med egne oppfatninger og en selvstendig rett til å søke størst mulig oppslutning om eget parti.

Vi skal aldri gi opp i arbeidet for å gjøre Høyre enda større; for å gjøre Høyre så stort at vi kan stå på egne ben også som regjeringsparti. Men vi skal samtidig erkjenne at de resultater vi ønsker, i lang tid fremover bare vil kunne oppnås gjennom et samarbeid med Kristelig Folkeparti og Senterpartiet. Derfor skal vi også satse meget på å bevare og utvikle samarbeidet og samholdet mellom oss, såvel innen Regjeringen som på alle andre plan i det politiske liv.

----- o -----

Jeg vil gjerne slutte som jeg har gjort før en gang: Vi har meget å kjempe for, og har fått mer enn vi burde å kjempe mot. Vi skal sikkert gjennom harde tak, og kanskje tunge stunder også. Men i 1989 skal vi igjen kunne spørre hverandre, med Bjørnson: "Hvem teller vel de tapte slag, på seierens dag".